

สิ่งแวดล้อมที่ถูกสร้างขึ้นรอบตัวมนุษย์ โดยเฉพาะปัจจัยทางกายภาพต่างๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล อย่างไรก็ตามสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคลได้ ผู้พิการที่มีสภาพร่างกายเปลี่ยนแปลงไปจากปกติ เช่นผู้พิการจากการบาดเจ็บไขสันหลังซึ่งกำลังเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากในปัจจุบันย่อมได้รับผลกระทบจากความไม่เหมาะสมของสภาพแวดล้อมเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันทำให้เป็นภาระหนักต่อครอบครัวในการดูแล ดังนั้นการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสิ่งกีดขวางทางสถาปัตยกรรมในบ้านและบริเวณรอบบ้านที่เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และหาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอุปสรรคของโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมกับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจงจากผู้พิการบาดเจ็บไขสันหลังที่ถูกจำหน่ายจากหน่วยเวชกรรมฟื้นฟู โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และสถาบันแมคเคนเพื่อการฟื้นฟูสภาพ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน การรวบรวมข้อมูลกระทำที่บ้านของผู้พิการ 3 ถึง 6 เดือนหลังถูกจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลโดยใช้แบบประเมินสิ่งกีดขวางทางสถาปัตยกรรม และแบบทดสอบการทำกิจวัตรประจำวัน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือความถี่ ร้อยละ และสเปียร์แมน โร (Spearman's rho) ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่บ้านที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของผู้พิการกลุ่มนี้ ได้แก่ ทางสัญจรขรุขระ ประตูห้องต่างๆ แคบ การมีบันไดหลายชั้น สวิตช์และปลั๊กไฟอยู่ในตำแหน่งไม่เหมาะสม ความสูงของเตียงและโถส้วมไม่พอดีกับความสูงของที่นั่งล้อเข็น และธรณีประตูสูงเกินไป ด้านความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน พบว่าผู้พิการส่วนใหญ่ยังมีปัญหาการใส่และถอดกางเกงเอง การอาบน้ำ การควบคุมการขับถ่ายและทำความสะอาดร่างกายหลังการขับถ่าย การเคลื่อนย้ายตัวไปและกลับ ระหว่างล้อเข็นและเตียง และโถส้วม และปัญหาการเคลื่อนที่ขึ้นลงบันได ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันกับความเป็นอุปสรรคของโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่บ้าน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Spearman's rho = - 0.81) นั่นคือ ความสามารถในการทำกิจกรรมลดลง เมื่อมีความเป็นอุปสรรคของโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมเพิ่มขึ้น นักกิจกรรมบำบัดควรคำนึงถึงการให้คำแนะนำการคัดแปลงสภาพบ้านและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้พิการบาดเจ็บไขสันหลังแต่ละราย โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างอิสระ เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคมน้อยที่สุด

ABSTRACT

173388

The structural environment, especially various kinds of physical barriers, greatly affects the disabled in their daily-life performance. However, the physical environment such as architectural structure can be easily adjusted to suit the need of each individual. People with a disability such as those with spinal cord injury (SCI), who are increasing in number nowadays receive a great deal of impact from an inappropriate environment, especially in their functional abilities. This results in a burden to family members. The present study, therefore, has the major purpose to identify architectural barriers at home that obstruct activities of daily living in people with SCI. It will also aim to ascertain the relationship between these barriers and the functional ability in this group. Participants were recruited by purposive sampling. There were 80 people with SCI who have been discharged from rehabilitation units of Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital, and Mckaen Rehabilitation Center, Chiang Mai Province, participated in the study. Data were collected at the participants' homes 3 to 6 months post-discharge using the Architectural Barriers Assessment and the Test of Activities of Daily Living. Statistics used in this study were frequency, percentage, and Spearman's rho. The results of the study demonstrated that structural environment at home that obstruct functional abilities were uneven floor surface, narrow doors, too many steps, inappropriate location of light switches and plug receptacles, inappropriate height of bed and toilet seat, and high door threshold. Participants in the study also had problems in their activities of daily living including dressing lower part of the body, bathing activities, bowel and bladder management, transferring between wheelchair and bed and toilet, and the difficulty of stair locomotion. The results also revealed a negative correlation (Spearman's rho = -0.81) between architectural barriers and functional abilities, which mean that the higher number of the physical barriers at home, the lower level of functional abilities of these people. Occupational therapists should aware of home and environmental modification appropriate for each individual who suffers spinal cord injury. This will promote independence to people with disability in their daily lives and relieve the burden to the family and society.